

Kingusinnerpaamik 1. januar 2017 aallarnerfigalugu ukiuni tallimani misiligummik teriannissat, tulukkat naajallu eqqissisimatineqarunnaarallarnissaat pillugu Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aaliangiiffigisassaattut siunnersuut. Misileraanerup naareersimalernerani misileraanerup kingunerisaasa sunniutai pillugit nalilersuiffigerat saqqummiunneqassalluni, ilaatigut eqqissisimatitsinerup atorunnaavissinnaanera pillugu nalilersuisoqassalluni. (Inatsisartunut ilaasortaq, Anthon Frederiksen, Partii Naleraq)

Akissuteqaat

(Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoq)

Siullermeerneqarnera

Inatsisartunut ilaasortaq Anthon Frederiksen, Partii Naleraq teriannissat, tulukkat naajallu ukiuni tallimani misiligummik eqqissisimatineqarunnaarallarnissaat pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuuteqarpoq.

Aallarniutigalugu nalunaarutigissavara timmissat pillugit nalunaarummi atuuttumi uumasut nakorsaqaarnikkut ilisimatuussutsikkullu aamma ilinniartitsinikkut pissutissaqassappat kiisalu attaveqaqatigiinnikkut timmisartukkullu angallannikkut isumannaatsuutitsinissakkut pissutissaqassappat piffissat piniarfiusussat pillugit aalajangersakkaniit immikkut akuersissuteqartoqarnissaa periarfissaqarmat.

Assersuutigalugu Mittarfeqarfiit 2012-imi Nanortalimmi timmissanik ungu sinissaq pisaqarnissarluk pillugit ukiuni 5-imi atuuttussamik immikkut akuersissummik tunineqarsimavoq, timmisartukkut angallanneq isumannaatsuutinniarlugu. Akuersissummik tunniussisoqarnerani Nanortalimmi tulukkanik naajanillu pisaqartoqarnissaanut pullatinik atuisoqarnissaa akuerineqarpoq, matumanilu timmisartut timmissallu aporaannissaasa pinaveersartinnissaa siunertarineqarpoq. Taamaalillunilu inuit inuunerisa peqqissusiisalu eqqarsaatiginissaat piffissami taaneqartumi eqqissisimatitsiunnaarnissamut tunngavilersuutaavoq.

Naalakkersuisut timmissat pillugit nalunaarummut atuuttumut nutarterineq ingerlappaat. Nutarterinermit aalajangersakkani ilanngussisoqarnissaa siunertarineqarpoq, tassani erseqqis-sarniarneqarpoq Mittarfeqarfiit kommunilluunniit Piniarnermut Naalakkersuisumiit akuersissummik pereernerimikkut mittarfiit/heliportit, eqqaaviit eqqaavissuillu eqqaanni tulukkanik naajanillu akornusersorneqartuni manissarniarsinnaanermut immikkut akuersissummik pisinnaalernissaat. Tamanna aqutigalugu sumiiffiit tulukkanik akornusersorneqartut ikili-sarneqarsinnaassagaluarput, soorlu eqqaavissuit imaluunniit mittarfiit/heliportit eqqaanniittut. Pinngortitaleriffimmit kaammattuutigineqarpoq naajanik akiuineq naajarujuusuarmut imaluunniit naajanut anginerusunut tunngatinneqassasoq, pissutigalugu naajat mikinerumaat timmissanut allanut piviusumik qaasuttutut pissuseqarnissaannut ulorianaateqanngimmata.

Kalaallit Nunaanni teriannissat peqqissut mianersortuupput inunnullu qanillinaveersaartuullutik, mianersortuugaluarlutik inunnut qanoq nujuartiginerat nikerarsinnaavoq.

Teriannissat sivisuumik nerisassaqarpiarsimangikkaangamik pissusilersornerimikkut allan-gorsinnaasarput, taamaalisoqarneranilu illoqarfiit/nunaqarfiit, eqqaavissuit nersutaateqarfiil-lu qaninngoorsinnaasarlugit. Aalisakkat, timmissat uumasullu allat mikinerusut nerineru-sarpaat, nersutaasivinnili savanik aamma saassussisinnaallutik, ikiliisinnaapput

toqutsisinnaallutilluunniit. Teriannissat taamaalillutik inuit pigisaannut navianartorsior-titsisinaapput.

Teriannissat perlerornermik nappaateqaleraangamik pissusilersornermikkut allanngortarput. Nappaatip sianiutit saassuttarpai, napparsimanerullu naajartorerani tamanna imatut sunniuttarpoq:

- 1) assut nikallungasarput, nukillaaqqasarput (aamma paralytiske form-imik taaneqartoq) imaluunniit
- 2) assut saassusseqqajaasarput (aamma furiøse form-imi taaneqartoq).

Nujuartuunertik pissuseriunnaartarpaat inunnillu, uumasunik pequtinillu piviusunik piviusuunngitsunillu saassussisarput, taamaalillutillu qanigisaminni inunnut navianartorsior-titsisinaallutik.

Teriannissat perlerornermik tunillatsissimasut uumasunik inunnilluunniit kiisinermikkut tunillaassuisinnaapput. Perlerorneq tamatigut toqussutaasarpoq, nappaallu aallartereersima-gaangat napparsimasut katsorsarneqarsinnaaneq ajorlutik. Akiuussutissat atorlugit pinaveer-saartitsisoqarsinnaavoq.

Piffissami taaneqartumi eqqissimatitsinerup atorunnaarnissaanut inuit inuunerat, peqqissusaat pigisaallu tunngavilersuutaapput. Tamanna nalunaarummi § 8 malillugu kommunalbestyrelsiniit nakorsaanermiillu Naalackersuisunut inassuteqarnikkut pisinnaavoq.

Naalackersuisulli isumaqarput uumasooq suugaluartorluunniit ikilisarnissaa imaluunniit nungusarneqarnissaa pissanngitsoq, soorlu eqqagassanik ajornartorsiuteqarneq aallaavigalugu. Ukiut ingerlaneranni uumasunik taakkuninnga ajornartorsiortoqarneranut aaqqiissutaasin-naasunik saqqummiisoqartarsimavoq: piniarnermik killilersuinikkut kiisalu neriniarfiusin-naasunik, soorlu puisit sinnikuinik, umiarsualiveqarfinnut qanittuni aalisakkat sinnikuinik eqqaannakkanik il.il. ikililerinikkut.

Naleqquttumik eqqagassanik passussineq naajaqatigiinnik tulugaqatigiinnillu amerlisaan-ginnissamat aqutissatsialaavoq. Ukiuunerani timmissat sumiiffiit nerisassallit ornik-kusunnerusarpaat, soorlu eqqakkat, nerisassaqarfiillu tamanna killilersorneqartuuppat timmissat allamukarnissaat ilimanarnerulissaaq.

Timmissanik tunillaassuussinnaasumik nappaateqartutut pasitsaassanik toqoraanissamat immikkut akuersissut Naalackersuisunit tunniunneqarsinnaavoq. Timmissat nappaateqartutut pasitsannartoqanngitsut imaluunniit malunnartoqanngitsut toquinnarniarlugit aamma toqora-gassaanngillat. Timmissanik taakkuninnga qimaatitsiniartarneq pisaqartarnerlu sivisuumik sunniuteqarsinnaanerannik misilittagaqartoqanngilaq, taamaammallu inassutiginarpoq suliffe-qarfiit nerisassalerisut periutsinik allanik atuissasut. Naalackersuisut sinnerlugit malugeq-qussavara ullumikkut timmissat teriannissallu ajornartorsiutaasimappata ikilisarneqar-nissaannut periarfissaqareemat. Aammattaaq malugisariaqarpoq uumasunik ajoqutaasunik akiuiniarneq tamatigut kommunip suliassarigaa.

Teriannissat, tulukkat naajallu uumasooqatigiit amerlammata nunarujussuarmullu siammarsimallutik, ukioq naallugu nalinginnaasumik piniarneqarnerat uumasooqatigiinnut malunnar-tumik sunniuteqarnissaa qulakkiivillugu oqaatigineqarsinnaanngilaq. Ajornartorsiorfiusuni sumiiffinni aalajangersimasuni ajornartorsiut minnerulinnginnissaa navianaateqarpoq. Suli aarlerinaataa uaniippoq nalinginnaasumik sakkortuumillu piniarnerup aqutsinissamik

pilersaarummik pisariaqartitsilersinnaanera tassunga ilaallutik nakkutiginnissamik pilersaarut, uumasogatigiit sunnerneqartut amerlassutsinut kissaatigineqartunut appartuunnginnissaat anguniarlugu. Taamaattumik Pinngortitaleriffiup kujumissaarutigaa piniarnissamut inerteqqut sumiiffinni aalajangersimasunuinnaq atorunnaarsinneqassasoq, ajornartorsiummik saqqumi-laarfiusuni, assersuutigalugu siunnersuummi marluk taaneqarput: savaateqarfinni aamma Kitsissunnguani. Sumiiffinni killilersimakannersuni Nakkutiginninnissamut pilersaarummik pisariaqartitsisoqarnavianngitsoq Pinngortitaleriffik naliliivoq, taamaallaat *Piniarneq* aqutugalugu pisanik nalunaaruteqartarnerit eqqortut pisariaqartinneqarput.

Taamatut oqaaseqaateqarlunga innersuussutigaara siunnersuut itigartinneqassasoq.